

Opetus- ja kulttuuriministeriö
00023 Valtioneuvosto

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi
yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta
Viite: Lausuntopyyntö OKM/35/010/2018, 10.7.2018

Yleistä

Esityksen tavoitteena on vastata osaavan työvoiman saatavuustarpeisiin sekä kasvattaa korkeakoulututkinnon suorittavien osuutta parantamalla jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ja helpottamalla korkeakoulutukseen pääsyä. Esityksen tavoitteet ovat kannatettavia ja lakiesityksen sisällytetyt muutosehdotukset tukevat asetettuja tavoitteita. Esitetyt muutokset ovat myös yliopistojen toiminnan kannalta järkeviä ja niiden voidaan arvioida joustavoittavan toimintaa ja keventävän osaltaan hallinnollisia menettelyjä.

Visio 2030 -tavoitteiden saavuttaminen vaatii lakiesitykseen sisällytetyjen muutosten lisäksi myös riittäviä taloudellisia resursseja. Yliopistot ovat omalta osaltaan valmiita vastaamaan jatkuvan oppimisen tarpeisiin osana koulutustehtäväänsä tarjoamalla ajantasaista, tuoreimpaan tutkimustietoon perustuvaa koulutusta. Tämä edellyttää yliopistojen rahoitus pohjan laajentamista. UNIFI korostaa niin ministeriöiden, kuntien, yritysten ja julkisen sektorin kuin yksilöidenkin vastuuta jatkuvan oppimisen rahoituksessa. Jatkuva oppiminen tulee nähdä laaja-alaisena kokonaisuutena, johon vaikuttavat koulutuspolitiikan lisäksi myös työvoima- ja elinkeinopolitiikka. Tarpeen olisi muun muassa valtioneuvoston tasolla selvittää eri ministeriöiden jatkuvaan oppimiseen kohdennettujen määrärahojen nykyistä tarkoituksenmukaisempi kohdentaminen tukemaan nimenomaan jatkuvaa, työelämän tarpeisiin perustuvaa oppimista.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Finlands universitetsrektorers råd UNIFI rf

Pohjoinen Makasiinikatu 7 A 2, 00130 Helsinki

Puhelin 050 522 9421 (toiminnanjohtaja), 050 370 7560 (johtava asiantuntija), 050 5858 565 (asiantuntija)

Sähköposti etunimi.sukunimi@unifi.fi

www.unifi.fi

Yksityiskohtaiset huomiot

Yliopistojen tehtävät

Yliopistojen tehtäviä koskevaan pykälään esitetään lisäystä, joka korostaa yliopistojen roolia jatkuvassa oppimisessa. Muotoilu opetus- ja kulttuuriministeriön vision tavoitteisiin nähden perusteltu.

Tutkinnon osat täydennyskoulutuksena

Esityksellä selvennetään, että myös tutkinnon osia sisältävää koulutusta voi tarjota täydennyskoulutuksena samoin edellytyksin kuin muutakin täydennyskoulutusta. Säännös vastaa voimassa olevaa lakia, mutta selventäminen on hyvä ja tarpeen.

Tilauuskoulutus

Lakimuutoksella tilauuskoulutuksen järjestäminen mahdollistettaisiin EU:n ja ETA-maiden ulkopuolisten kansalaisten lisäksi myös EU- ja ETA-maiden kansalaisille. Tilauuskoulutusta ei voisi kuitenkaan järjestää silloin, kun tilaajan ilmeisenä tarkoituksena on välttää lainmukainen opiskelijavalinta. Koulutuksen tilaaja ei voisi myöskään periä maksuja EU-maiden ja ETA-alueen kansalaisilta. Tilauuskoulutuksen mahdollisuuksien laajentaminen lakimuutoksella on kannatettavaa.

UNIFI arvioi, että tilauuskoulutuksen laajentamisen taloudelliset vaikutukset tulevat olemaan vähäisiä. Kyse on pikemminkin yhteiskunnallisesta palvelutehtävästä, jolla pystytään nykyistä paremmin vastaamaan muuttuviin alueellisiin ja alakohtaisiin osaamistarpeisiin.

Opiskelijavalinta

Esityksessä selvennetään, että yliopistolla on mahdollisuus ottaa opiskelija suorittamaan sekä alemmaa että ylempää korkeakoulututkintoa, jompaakumpaa näistä tutkinnoista, jatkotutkintoa tai erikoistumiskoulutusta. Selventäminen on hyvä ja tarpeen.

Korkeakoulujen sisällä tutkinnoista toiseen siirtyviin opiskelijoihin esitetään mahdollisuutta käyttää eri valintaperusteita kuin korkeakoulun ulkopuolelta siirtyviin opiskelijoihin. Tämä tekisi korkeakoulujen sisäisistä siirtymistä

nykyistä yksinkertaisempaa ja joustavampaa. Korkeakoulujen välisiin siirtymiin ei esitetä muutoksia. Esitys on kannatettava.

Esityksellä on tarkoitus joustavoittaa ja lisätä erillishakujen käyttömahdollisuuksia korkeakouluissa. Erillishakujen nykyistä laajemmat käyttömahdollisuudet voivat vähentää hakujen hallintoon vaadittavaa työmäärää. Erillishakuja voisi käyttää esimerkiksi täyttämättä jääneiden opiskelupaikkojen täytössä. Korkeakoulut voisivat järjestää erillisvalinnan myös siten, että opiskelijaksi ottamista koskeva päätös tehtäisiin hakemuskohtaisesti ja valinta päättyisi, kun hakukohteeseen on valittu riittävä määrä opiskelijoita. Esitys on kannatettava.

Alempien ja ylempien tutkintojen tavoitteelliset suoritusajat vieraskielisissä ja kansainvälisenä yhteistyönä järjestettävissä ohjelmissa

Yliopistojen ylempien tutkintojen tavoitteellisiin suoritusaikoihin esitetään nykyistä suurempaa joustoa vieraskielisissä tai muuten kansainvälisenä yhteistyönä toteutettavissa ohjelmissa. Pituus voisi nykyisen kahden lukuvuoden sijaan olla joko yksi-, puolitoista tai kaksi lukuvuotta. UNIFI katsoo, että tämä antaisi nykyistä paremmat mahdollisuudet toteuttaa esimerkiksi yhteistutkintoja ulkomaisten korkeakoulujen kanssa. UNIFI kuitenkin toteaa, että määrittely *vieraskielinen tai muuten kv. yhteistyönä toteutettava ohjelma*, on ongelmallinen. Termit vaatisivat tarkemman määrittelyn tai vaihtoehtoisesti jouston tulisi koskea kaikkia maisteriohjelmiä.

Hankerahat rahoitusmalliin

Esityksellä siirrettäisiin valtionavustuslain mukaiset ja harkinnanvaraiset hankerahoitukset osaksi korkeakoulujen rahoitusmalleja. Erilliset hankerahahaut ja niistä raportointi ovat olleet korkeakouluille työläisiä. Tässä mielessä hankerahoituksen siirtäminen rahoitusmalliin ja nykyistä kevyempien menettelyiden piiriin on kannatettavaa. Hankerahoituksen siirtäminen osaksi rahoitusmallia ei saa pienentää korkeakoulujen kokonaisrahoitusta vastaavalla määrällä.

Viittaukset Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon

UNIFilla ei ole huomauttamista esityksen pykälään 92 b §.

Helsingissä 29. elokuuta 2018

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Finlands universitetsrektorers råd UNIFI rf

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Jukka Mönkkönen".

Jukka Mönkkönen
Puheenjohtaja

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Leena Wahlfors".

Leena Wahlfors
Toiminnanjohtaja